

Storgatan 41, STOCKHOLM Ö

I svarsskrivelse torde

dnr. 803/69 öberopas.

Riksantikvariens beslut den 13 februari 1969 i ärende angående byggnadsminnesförklaring jämlikt lagen den 9 december 1960 om byggnadsminnen av Bruatorps kvarn, på fastigheten Bruatorp 1:1, Söderåkra socken och kommun, Kalmar län.

Sedan fråga väckts om att förklara Bruatorps kvarn på fastigheten Bruatorp 1:1 i Söderåkra socken för byggnadsminne har meddelande därom den 28 december 1962 översänts till inskrivningsdomaren i Södra Möre domsaga, varjämte förslag till skyddsföreskrifter upprättats. Fastighetens ägare, Söderåkra hembygds-gille, samt byggnadsnämnden i Söderåkra kommun har förklarat sig icke ha något att erinra mot en byggnadsminnesförklaring eller mot de föreslagna skyddsföreskrifterna.

Enär Bruatorps kvarn bevarar egenarten hos gången tids byggnadsskick och med hänsyn därtill är att anse såsom synnerligen märklig samt under beaktande av vad i övrigt i ärendet förekommit, förklarar riksantikvarien jämlikt 1 § lagen den 9 december 1960 om byggnadsminnen härmed Bruatorps kvarn på fastigheten Bruatorp 1:1 i Söderåkra socken och kommun för byggnadsminne.

I samband härmed meddelar riksantikvarien jämlikt 2 § nämnda lag följande skyddsföreskrifter:

1. Kvarnen må ej utan riksantikvariens samtycke rivas, flyttas eller till sitt yttre ombyggas eller förändras.
2. Kvarnen må ej utan riksantikvariens samtycke till sitt inre ombyggas eller förändras.
3. Markområdet kring kvarnen må ej utan riksantikvariens samtycke ytterligare bebyggas eller bli föremål för annan väsentlig förändring.
4. Kvarnen skall ägnas för dess bestånd erforderligt löpande underhåll och markområdet hållas i ett värdigt skick.

Den som icke åtnöjes med detta riksantikvariéns beslut äger att däri söka ändring genom besvär, vilka skall ställas till Konungen och ingivas eller med posten insändas till Utbildningsdepartementet. Vid äventyr av talans förlust skall besvären ha inkommit till nämnda departement inom tre veckors tid från det klaganden fick del av beslutet, delgivningsdagen oräknad. Menighet, som klagar, äger fem veckors besvärstid från delfäendet.

Sven B F Jansson
Sven B F Jansson
Riksantikvarie

Per-Olof Westlund
Per-Olof Westlund
Avdelningsdirektör

Kopia till

Landsantikvarien i Kalmar
Söderåkra Hembygdsgille
Byggnadsnämnden i Söderåkra
Länsarkitekten i Kalmar län
Inskrivningsdomaren i Södra Møre domsaga
Byggnadsminneshandlingarna

Att såvitt härstädes förda diariéer utvisa, besvär över

Sette beslut

icke intill denna dag hit inkommit, betygar, Stockholm i utbildningsdepartementet den 25. 3. 1949.

Utan avgift

Ex officio.

Elisabeth Henschhoff

Registrator

Utbildningsdepartementet

BRUATORPS KVARN

- Bruatorp 1:1, Söderåkra socken och Torsås kommun.
- Kalmar län.
- Ägare: Söderåkra hembygds-gille.

Till Bruatorps gård hörde både vatten- och väderkvarn, vilka kompletterade varandra. Väderkvarnen kom i allmänhet till användning under somrarna när vattenbrist rådde. Det är en s.k. holländare med vridbar huv, som uppfördes omkring 1808 av dåvarande gårdsägaren, stadsbyggmästare Nylander.

Kvarnen, åra8-kantig, är klädd med lockpanel och kröns av ett brutet tak. Invändigt är den uppdelad i fyra plan, som får sitt ljus från ett antal små fönsteröppningar.

Under en längre tid innehades gården av släkten Vimmerstedt. Nuvarande ägare, bröderna Johansson, skänkte omkring 1950 kvarnen till (Söderåkra) hembygds-gille(t). I samband härmed restaurerades den.

Byggnadsminne den 13 februari 1969. Skyddsföreskrifterna innebär.

Innebörd: 1). Kvarnen må ej utan RA's samtycke rivas, flyttas eller till sitt yttre ombyggas eller förändras.

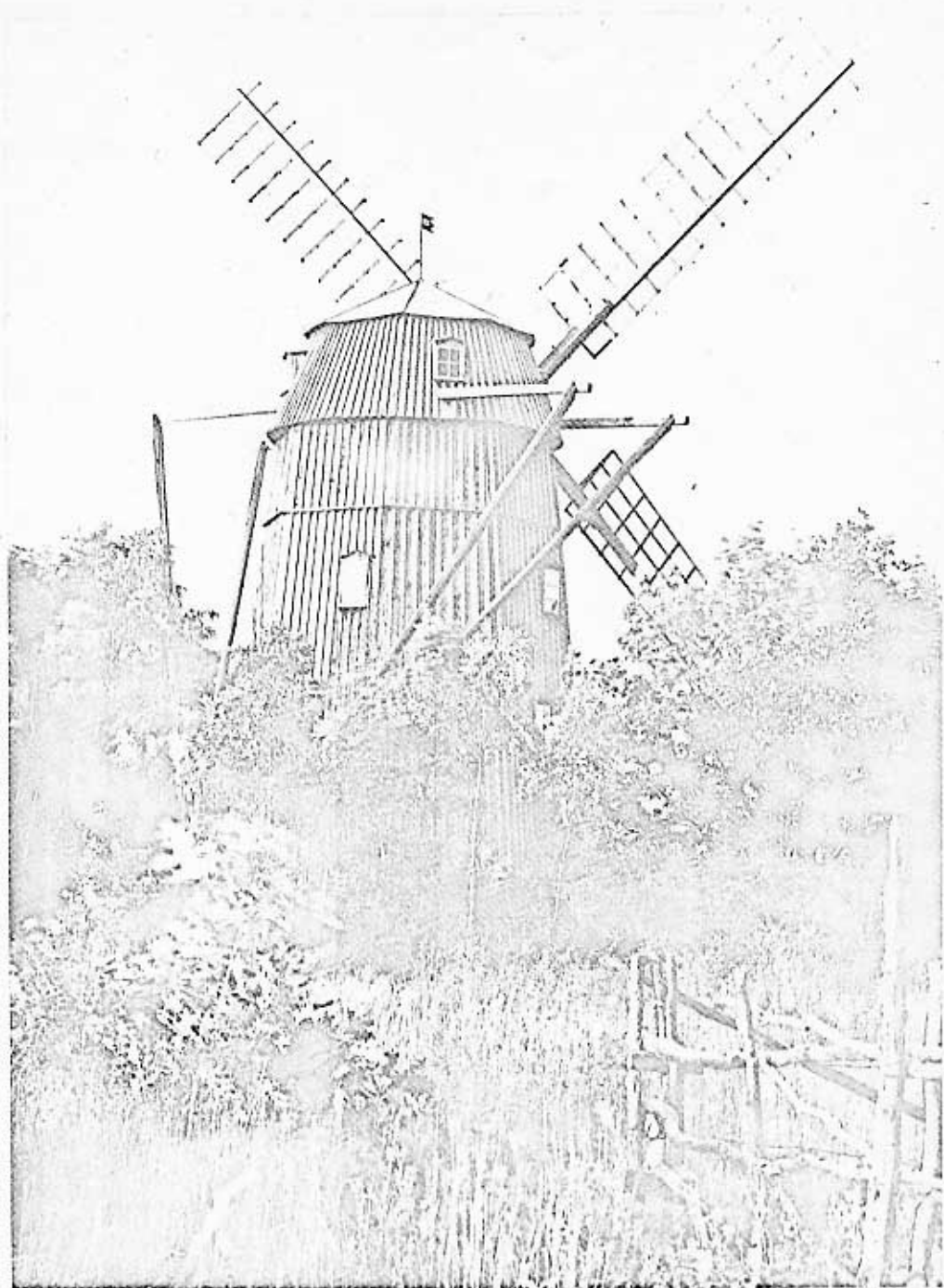
2). Kvarnen må ej utan RA's samtycke till sitt inre ombyggas eller förändras.

3). Markområdet kring kvarnen må ej utan RA's samtycke ytterligare bebyggas eller bli föremål för annan väsentlig förändring.

4). Kvarnen skall ägnas för dess bestånd erforderligt löpande underhåll och markområdet hållas i ett värdigt skick.

Källor: -Bra foto i B-minneshandlingarna.

-Anteckningar gjorda efter telefonsamtal med kvarnens restaurator, Söderåkra-bördige byggmästaren Harry Lindborg, (f.1900). Tfn: 0486/21119. (Se exerp).)

BRUATORPS KVARN.

17/10
1972

Telfonsamtal med Bruatorps kvarns restauratör, den Söderåkra-
bördige byggm. Harry Lindborg (f. 1900) tfn: 0486/ 21119).

Intervjuare Tarras Blom.:

Exerpt:

"Skulle vara byggd i början av 1800-talet av en ägare till Bruatorps gård, stadsbyggmästare Nylander. Levde 1700-talets slut 1800-talets början. Begravd på Söderåkra kyrkogård. På gården fanns även vattenkvarn, & när det var litet vatten till den, byggdes väderkvarnen, som sedan dess mestadels användes sommartid - ej så mycket på vintern.

Mycket förfallen innan restaureringen. Backstugesittare och andra hade tagit av virket så högt upp man nådde. Renovering skedde i början av 1950-talet. Byggd en gång av präktigt furuvirke. Det är en holländare, fyra våningar. Det mesta av maskineriet borta, inga stenar. - Axeln kraftiga ekstock kvar, en s.k. gångås. Något av drivhjulen, av trä med träabbar, högst upp finns kvar, likaså den lodrätta axeln. Ny panel lades alltså. Tak av brädor, plåtades på sitt övre fall (bruttet tak). Allt skedde i hembygdsföreningens regi. 4 steg, så att säga - med vilka kvarnen vreds runt. Man skall ha brukat oxar. Men när vi såpade upp glidyterna avträ gick det att vrida huven för hand. Men nu lär det väl gå sämre. Talg var det förresten man hade .

Efter Nyborg kom gården i släkten Vimmerstedts ägo. Jag kom i håg Adolf Vimmerstedt, var väl 10 år då. Hansson hette Johan. På 1920-talet övergick Bruatorp till godsägare Adolfs-son. På 1940-talet till Johanssons (bröder). Det var dom som skänkte den (kvarnen) till hembygdsföreningen. Somsagt väldigt förfallen då. Inga vingar fanns t.ex. Dom nyttillverkade vi." - " Vi gjorde en ny vindflöjel och satte dit årtallet 1808. Det fick jag veta från någon på hembygdsföreningen. Det var det året den byggdes."